

Dolenjski list

Glasilno Osvobodilne fronte okrajev Črnomelj, Kočevje, Novo mesto in Trebnje

Leto II. — Stev. 6

NOVO MESTO, 10. februarja 1951

Izhaja tedensko

MARTIN ŽUGELJ kandidat Suhe Krajine

V četrti volivni enoti novomeškega okraja je Fronta predlagala za kandidata tov. Martina Žuglja, sekretarja okrajnega komiteja KPS in predsednika okrajnega odbora OF v Novem mestu.

Zivljenjska pot tovariša Martina Žuglja je pot zavednega delavca, ki se je od mladih let dalje boril za pravice delovnega človeka. Ze leta 1936 ga najdemo sredi delavskega pokreta v Zagrebu, kjer so sindikati pod vodstvom Partije začeli vedno odločneje uveljavljati svoje zahteve. V letu 1941 ga vidimo v Metliki, kjer je med prvimi aktivisti. Do junija 1942 je delal v domačem kraju, nato pa je postal eden vidnih aktivistov Belokranjskega okrožnega narodnoosvobodilnega odbora in okrožnega komiteja KPS. Po letu 1944 je opravljal vrsto odgovornih dolžnosti v Okrožnem odboru Novo mesto, po razpustitvi bivših okrožij pa je leta 1946 odšel v Krško, kjer je postal sekretar okrajnega komiteja KPS in predsednik OLO. V Krškem je ostal do pomladi 1950, medtem pa je dokončal dvoletno višjo Partijsko šolo v Beogradu; kmalu bo leto dni, kar je tovariš Žugelj sekretar novomeškega komiteja KPS in predsednik okrajnega ljudskega odbora.

Ljudska oblast je dala tovarišu Martinu Žuglju doslej vse priznanje za njegovo nesebično, požrtvovalno in uspešno delo v izgradnji nove države. Odlikovan z Redom zaslug za narod II. stopnje in z Redom bratstva in edinstva II. stopnje, je tov. Žugelj, nosilec partizanske spomenice iz 1941, priljubljen med ljudstvom novomeškega okraja. Odkrit, skromen, vedno delaven in vsakomur rad na uslugo, tak je tov. Žugelj v delu in v zasebnem življenju.

Volilci v Žužemberku, Smihelu pri Žužemberku, Ratju, Selah - Hinju in na Dvoru so ga sprejeli za kandidata za bodočega poslanca druge Ljudske skupščine.

Volivne enote v novomeškem okraju

Vsakih 5000 prebivalcev Slovenije bo volilo po enega poslanca v drugo Ljudsko skupščino LRS. Novi zakonski predpisi določajo, da bo imel novomeški okraj 9 poslancev, ki jih bo volilo ljudstvo in sledečih volilnih enotah:

1. ENOTA — Novo mesto; 2. ENOTA — Podturen, Dolenjske Toplice, Straža in Uršna sela; 3. ENOTA — Mirna peč, Globodol, St. Jurje, Kartaljeva in Ajdovec; 4. ENOTA — Žužemberk, Smihel pri Žužemberku, Ratje, Sela-Hinje in Dvor; 5. ENOTA — Skocjan, Zbure, Dobrava, Zagrad, Zameško in Bela cerkev; 6. ENOTA — St. Jernej, Prekopa, Smarje in Gradišče; 7. ENOTA — Birčna vas, Smihel pri Novem mestu, Stopiče, Dolž in Podgrad; 8. ENOTA — Smolenja vas, Gaberje, Brusnice in Orehovica in 9. VOLILNA ENOTA — Smarješke toplice, Smarjeta, St. Peter, Ločna, Kamence in Prečna.

Prebivalci krajev, naštetih v eni volilni enoti, bodo torej volili skupnega kandidata in njegovega namestnika.

PRIPRAVE ZA VOLITVE V LJUDSKO SKUPŠČINO LRS

Trebanjski frontovci bodo tekmovali z okraji Črnomelj, Grosuplje in Novo mesto

Dobrih pet tednov nas loči od volitev v Ljudsko skupščino, drugih po osvoboditvi. Sredi živahnih priprav smo, da bomo stopili na volišča strnjeni in enotni. Ze prihajajo poročila o okrajnih zborih Fronte, o sektorskih partijskih in frontnih konferencah in o predvolivnih sestankih. V sredo priprav je padla prva medokrajna tekmovalna pobuda, ki so jo dali frontovci okraja Trebnje.

V zadnjih dneh januarja so se zbrali v Trebnjem delegati okrajnega zbora OF in pretresli politični in gospodarski položaj v okraju. Zbor je začel sekretar okrajnega odbora OF Franc Zidar, predsednik Fronte in sekretar okrajnega komiteja KPS Lovro Grden pa je delegatom podal obširno in pregledno poročilo o najvažnejših notranjih in zunanje političnih vprašanjih.

Delegatom zbora je bilo po poročilu predsednika Fronte popolnoma razumljivo, da se morajo frontne organizacije okraja na te volitve boljše pripraviti kakor so se lani v decembru. Več bo treba sestankov in pogovorov z ljudmi, ki čakajo pojasnil na nešteto vprašanj, ki jih marsikje sami ne razumejo ali pa si jih razlagajo napačno. Poleg političnega dela pa bodo frontne organizacije skupno z ljudsko oblastjo prav v času pred volitvami dosledno skrbele za izpolnjevanje vseh gospodarskih nalog. Kmetje trebanjskega okraja se ne morejo ravno pohvaliti pri obveznih oddajah; precej je zaostankov in neoddane masti, vina, žita in drugih pridelkov. Velika večina poštenih kmetov je že zdavnaj izvršila svojo dolžnost do skupnosti — zaostankarje bo reba prav zato trdneje prijeti. Delavci in ljudje v mestih, ki nimajo zemlje, ne morejo živeti od

obljub nemarnih in brezvestnih zaostankarjev, ki z utajenimi pridelki špekulirajo. — Delegati okrajnega zbora so se na zboru temeljito pogovorili o gospodarskih vprašanjih; preresetali so vprašanje pomladanske setve, dobrih semen, pogovorili so se o delu kmetijskih zadrug in njihovih odsekov, o ustanavljanju novih kmečkih obdelovalnih zadrug, o obrtništvu, ki prodaja svoje izdelke in usluge po nekontroliranih divjih cenah, pa o dvigu proizvodnje v kmetijstvu, gozdarstvu in oddajah lesa in vrsti drugih zanimivih vprašanj. Vse to pa je prevečala osnovna misel:

Frontne organizacije na vasi bodo razlagale ljudem gospodarska, politična in ostala vprašanja, hkrati pa tolmačile pomen naše velike borbe za mir! Skrbele bodo za razširitev vrst članov OF, saj je v okraju še vedno veliko državljanov izven vrst Fronte. Nihče ne sme stati ob strani v času pred volitvami. Posebno skrb je treba posvetiti ženam, ki predstavljajo nad polovico volivcev v okraju.

Delegati okrajnega zbora so obljubili, da bodo takoj seznanili osnovne frontne organizacije s sklepi zbora. Z navdušenjem so sprejeli predloge za kandidate, nato pa so sklenili, da bo Fronta trebanjskega okraja šla tudi tokrat na volitve s tekmovalcem, ki so ga napovedali črnomeljskemu, grosupeljskemu in novomeškemu okraju. Tekmovali bodo v naslednjem:

1. kateri okraj bo imel boljše predvolivne priprave,
2. v katerem okraju bodo najboljše tehnične priprave za volitve,

Volili bomo najnaprednejše borce za ohranitev miru na svetu

Novo mesto pozdravlja svojega kandidata tovarišico Vido Tomšič

Malo je imen, ki bi ne bila na Dolenjskem tako znana kakor je ime tovarišice Vide Tomšičeve. V letih pred vojno, v času narodnoosvobodilne vojne in v borbi za socialistično Jugoslavijo po osvoboditvi je ljudstvo spoznalo tovarišico Vido Tomšič in videlo v njej ženo, ki je za vso bodočnost postavila nov lik slovenske žene. Bila je med prvimi slovenskimi ženami, ki so osramotile okupatorja in ga prisilile opustiti mnjenja o manjvrednosti žene. Bila je med prvimi, ki so pretrgale stoletno verigo ženskega podcenjevanja. Njen zgled borbe proti sovražniku je potegnil za sabo tisoče slovenskih žena, mater in deklet, ki so si v minuli vojni izvajale pravice do enakopravnosti.

Tovarišica Vido Tomšič izhaja iz učiteljske družine in se je rodila 1913. leta v Ljubljani. Njena borba za pravice žena in vsega delovnega ljudstva proti reakcionarnim režimom izhaja že iz njenih prvih dijaških let. Delo jo je zgodaj postavilo med najvidnejše slovenske borce. Kjer koli je prišla za delo, je imel sovražnik vrzeli v svoji stavbi. Zaradi njenega uspešnega dela so jo stari režimi preganjali na vsakem koraku. Ze leta 1934 je bila obsojena na leto dni zapora. Po letu 1940 je morala zaradi svojega uspešnega razbijanja reakcionarnih klik v ilegalnost. Konec leta 1940 je ustanovila list »Naša žena«, ki je kmalu zaslovel med slovenskimi ženami in jih združeval v borbi proti fašizmu.

Po razpadu Jugoslavije je nadaljevala svoje delo skupno s svojim možem, narodnim herojem Tonetom Tomšičem. Decembra 1941 je bila hkrati z njim izdana in aretirana. Niti izguba moža, ki so ga fašisti usmrtili, niti nečloveško trpinčenje, ki ga je morala prestajati v zaporu, nista omajala njene jeklene odločne volje in borbenosti.

Okupatorjevi krvniki so pri tovarišici Tomšičevi trčili na novo slovensko ženo, na kulturno ženo, na ženo - borko. Niso je mogli streti. Obsojena je bila na 25 let težke ječe. To ječeno pa je izpremenila v visoko šolo za slovenske žene. Skupno s tovarišico Pepco Kardeljevo sta vzgajali kader žena in deklet. Po italijanski kapitulaciji se je vrnila v Slovenijo k političnemu delu, ki ga ni nikoli prekinila.

Na osvobojenem ozemlju je usmerjala ves narodnoosvobodilni tisk; bila je glavna urednica »Ljudske pravice«. V zadnjih mesecih vojne jo najdemo kot sodelavko političnega vodstva osvobodilne borbe na Primorskem. V svobodni Sloveniji je bila prva žena — minister za socialno politiko. Pri volitvah v prvo Zvezno skupščino FLRJ leta 1945 je bila izvoljena z ogromno večino glasov kot poslanec novomeškega okraja.

Dolga je vrsta najodgovornejših položajev, ki jih je tovarišica Vido Tomšičeva opravljala v letih po vojni. Danes je članica Centralnega komiteja KPJ, predsednica Glavnega odbora AFŽ Jugoslavije, ljudski poslanec in ena najvidnejših pobornic za mir na vsem svetu. Vsem nam je v spominu njena dosledna borba za enakopravnost v Mednarodni ženski organizaciji. Narodi Jugoslavije so ponosni in srečni, da imajo v prvi vrsti borcev za socializem, za mir, za pravice delovnih ljudi vsega sveta tovarišico Vido Tomšičevo.

Volivci Novega mesta, ki so sprejeli njeno kandidaturo, predlagano na zadnjem okrajnem Zboru fronte, pozdravljajo svojega kandidata za poslanca v drugo Ljudsko skupščino LRS!

Miroljubne težnje naše domovine cenijo vse napredne sile sveta. Zavedajoč se, da smo v prvih vrstah borcev za mir, storimo vse, da bo naš enotni nastop na volitvah podčrtal našo trdno pripravljenost, boriti se proti vsem poskusom sovražnika, da bi zrahljal našo enotnost. Prav zaradi tega naj bodo te volitve tudi odločna demonstracija proti vsaki napadalnosti, hkrati pa izraz prav tako odločne volje, da bomo branili svojo neodvisnost pred slehernim sovražnikom.

(Iz volivnega proglasa OF Slovenije)

3. kdo bo dosegel na dan volitev najboljše uspehe: največjo udeležbo volivcev in najmanjši odstotek glasov v črni skrinjici,

4. kateri okraj bo v času pred volitvami najdosledneje izvrševal tekoče gospodarske naloge.

Pred zaključkom zborovanja so člani zbora poslali pozdravna pisma Izvršnemu odboru OF Slovenije, sekretarju CK KPS Mihi Marinku, Centralnemu komiteju KPJ in CK KPS.

V. F.

»VEČ LESA ZA IZVOZ«

Delavski svet LIP v Kočevju sprejel plan za leto 1951

Zadnje nedeljo se je zbral v Kočevju delavski svet lesno-industrijskega podjetja; prišli so vsi njegovi člani, tudi tisti iz najoddaljenejših gozdnih manipulacij. Vedeli so, da bodo govorili o najpomembnejšem vprašanju podjetja — o planu za leto 1951.

Lani proizvodni plan podjetja ni bil v celoti dosežen. V sečnji lesa so dosegli 79,5%, v spraviu posekanega lesa do zbirnih skladišč ob kamionskih cestah 78% in v prevozu lesa do železnice 82% plana. Člani delavskega sveta so zato najprej razpravljali o vzrokih neizpolnjenih nalog. Pomanjkanje delovne sile je prvi in največji vzrok, ki je zavril izpolnitev letnega plana, saj je delalo povprečno komaj 80 odstotkov predvidenih delovnih moči. Precej dragoceni delovnih dni pa so podjetju zapravili razni opravičeni in neopravičeni izostankarji. Tudi v lesni industriji na kočevskem ne manjka »plavih« delavcev. Zaradi malomarnosti pri delu je bilo lani tudi preveč poskoda pri delu. Nadaljnji vzrok neizvršenega plana je nered pri pogodbenih in rezijskih voznikih, ki so opravili komaj 69 in 57 odstotkov planiranih del. Zato je žagam primanjkovalo hlodovine.

Boljše uspehe so dosegle zage — planu so se priužiale s 93,8%. Med obrati je bila najboljša zaga Seško, ki je dosegla 107 odstotkov plana. Žagarji so navzlic slabi hlodovini plan zadovoljivo izpolnjevali, predvsem pa so skrbeli za dobro kakovost izvoznega blaga. Zastareli stroji so ovirali delavce, da niso hlodovine še boljše izkoriščali.

Plan za leto 1951 je po lesni masi podoben lanskemu. Delavski svet je zato posvetil večji del svojega zasedanja vprašanjem, kako delati v novem letu. Marsikaj dobrega so predlagali sekači, manipulanti, žagarji, tehniki, vozniki in uprava podjetja, predvsem pa so sklenili tole:

»Ce hočemo dati državi več lesa za izvoz, moramo najprej napeti vse sile, da bomo dobili potrebno delovno silo. Vsak delavec podjetja bo hkrati skrbel, da se bo delovna disciplina boljšala. Na to bodo morali gledati tudi pogodbeni in rezijski vozniki. Več bo treba političnega dela z ljudmi, več stikov z množičnimi organizacijami, predvsem pa s sindikalnimi odbori, ki so se doslej prav malo zanimali za uspehe in težave v podjetju. Uredili bomo gozdne ceste, vprašanje pitne vode na sečiščih, skrbeli za stanovanje delavstva, za njihovo preskrbo in za boljši način razdeljevanja hrane.« —ko.

Ustanovljen je svet za obnovo in olepšavo Novega mesta

Pri Mestnem ljudskem odboru je bil nedavno ustanovljen svet za obnovo in olepšavo Novega mesta. Vrsto perečih vprašanj (odstranitev ruševin, ureditev parkov in zelenih površin v mestu, skrb za ceste in pota, za snago na javnih prostorih, za čiščenje mesta itd.), ki že dolgo časa grenijo življenje prebivalcem mesta, bo odslej reševal novoustanovljen svet. Mestni ljudski odbor je povečal lokalno podjetje »Parka« ter ga izročil v upravljanje svetu.

Izdelan je plan obnove in olepšave Novega mesta; svet bo seznanil prebivalstvo s planom na frontnih sestankih. Razumljivo je, da brez izdatne pomoči Fronte in vsestranskega sodelovanja prebivalcev Novega mesta svet sam ne bo mogel imeti uspehov. Gradnja ceste in obnove mestnega vodovoda, predvsem pa številna drobna dela na obnavljanju in olepšavanju mesta, bodo zahtevala že v prihodnjih tednih mnogo pridnih rok, ki bodo pomagale strokovnjakom. Novo mesto bo takšno, kakor si ga bomo obnovili sami. Od ugibanj, načrtov, kritiziranja in pogovorov »kaj bo« in »kako bo« in »če bi« moramo Novomeščani preiti končno k delu.

Novoustanovljen svet, ki je imel v preteklem tednu svojo prvo sejo, si je izbral za predsednika magistra tov. Borisa Andrijančiča, za tajnico pa ravnateljico gimnazije tov. Palmo Kasesnikovo.

Več samostojnosti v delo mladinskih organizacij

Sklepi konference belokranjske mladine

28. januarja se je zbralo v Črnomlju 82 delegatov iz različnih osnovnih mladinskih organizacij okraja. Prišli so k pregledu dosedanjega dela in po smernice za bodoče naloge.

O delu okrajnega komiteja LMS je poročal sekretar Tine Molek; iz njegovih besed je bilo razvidno, da je prišlo do mnogih nepravilnosti v aktivih zaradi tega, ker člani komiteja niso redno obiskovali mladine. Tako je n. pr. član komiteja Mirko Jurišan večkrat sklical sestanke v mladinskih aktivih, ni se jih pa niti enkrat udeležil. Organizaciji v Črešnjem vasi in Črnomlju sta postali zaradi tega nedeljavni. Zaradi stalnega menjavanja članov komiteja sklepi lanske konference niso bili popolnoma uresničeni. Da pa niso bili celo nekateri bivši profesionalci pravi mladinski delavci-aktivisti, se je pokazalo potem, ko so se vrnili v prejšnje službe in še ostali člani komiteja, vendar pa mladinski aktiv niso imeli dosti od njih. So bili ti tovariši prej res samo uslužbenci okrajnega komiteja? Zaradi takih in drugih pojavov je bilo v zadnjih mesecih delo mladinskih organizacij okoli Gradaca, Semiča in Starega trga precej šibko; v zadnjem času so se razmere že izboljšale.

Mladinske organizacije seveda niso bile brez uspehov. Iz poročil in razpravljanj je bilo razvidno, da je bilo lani postavljenih 19 novih aktivov, v mladinsko organizacijo pa sprejetih 352 mladincev in mladink. Mladina je priredila 74 kulturnih prireditev, štiri akademije in 35 proslav. Najlepše uspehe so pri tem delu dosegli aktivisti na gimnaziji v Črnomlju, v tovarni učil, na Sinjem vrhu in drugje. Pri različnih delih — popraviljanju vaških potov, gradnji mostu in ceste v Črnomlju, gradnji tovarne učil, pri pomoči obdelovalnim zadrugam itd. — je mladina Bele Krajine lani naredila 42.350 prostovoljnih ur.

Na konferenci so poleg delegatov-mladincev govorili tudi člani okrajnega komiteja, okrajnega ljudskega odbora in člani vodstev drugih organizacij. V razpravljanju je sodeloval tudi organizacijski sekretar CK LMS Stane Repar, ki je opozoril delegate na važnost nenehnega poglabljanja v naša notranja in zunanjepolitična vprašanja. V mladini je treba buditi čut domovinske ljubezni, hkrati pa odstranjevati nevarne pojave idealizma in se boriti proti mladenosti v mladinski organizaciji. Aktivisti v mestu in na vasi morajo postati samostojnejši; mladinski aktiv mora biti važen političen činitelj v svojem kraju. Dobra organizacija bo šola, kjer bo rasel mladinec v dobrega komunisto, kjer bo imel pred očmi slik pravega in predanega mladincev.

Okrajni sekretar KPS Janez Zunič je govoril nato o pomenu sodelovanja partijskih in

frontnih organizacij z mladino, o tekmovanju na čast OF in o reševanju kmečkih vprašanj na vasi. Več bo treba študirati, spoznavati mednarodni politični razvoj in se boriti proti mračenjstvu.

Po tekmovanih poročilih so dobili prehodne zastavice aktivni tovarne učil, Sinji vrh, mladinsko kultur. umetniško društvo črnomeljske gimnazije, predvojaški center Suhor, najboljši izobraževalni tečaj Petrova vas in najboljši pionirski odred v Semiču. Pohvaljeni pa so bili aktivisti: mestni in šivilski v Metliki, Adlešiči, Predgrađ, drž. posestvo Log in še nekateri. Navdušenje je sprožilo nove tekmovalne napovedi: aktiv Rodine tekmuje z vsemi aktivisti v okraju, Suhor z vsemi centri predvojaške vzgoje, aktiv tovarne učil z vsemi delavskimi aktivisti in MKUD gimnazije z vsemi kulturno-prosvetnimi skupinami.

Potem, ko je konferenca z vseh strani navdušenjem odposlala pozdravno brzojavko tovarni Titu, je sprejela vrsto pomembnih sklepov, od katerih navajamo nekatere:

»V aktivih bo mladina odslej redno študirala; proučevala bo zgodovino SKOJ in KPJ ter dvigala kakovost mlad. organizacije; delavska in kmečka mladina se bo borila za večjo proizvodnjo, strokovno usposabljanje, za varčevanje itd., šolska mladina pa bo posvetila vso skrb učenju in dviganju znanja.

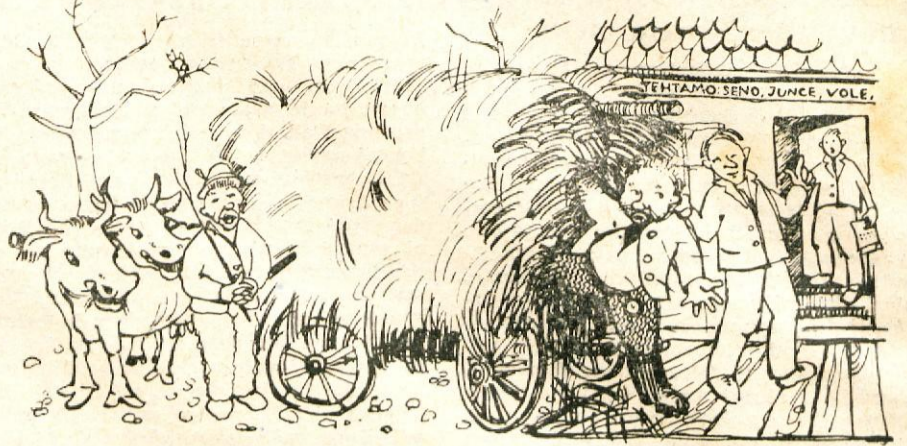
Letos bodo v Beli Krajini postavili 25 novih aktivov na vasi, v podjetjih in ustanovah, sprejeli pa bodo v svoje vrste 500 novih članov. Največja skrb bo posvečena vedno večjemu osamosvajanju vseh mladinskih aktivov. Vso skrb bo mladina posvetila tudi pripravam za volitve v drugo Ljudsko skupščino.

Na gradnjo proge Doboj—Banja Luka bo vsak aktiv poslal 2 svoja mladince, ostala mladina pa bo sodelovala pri številnih delih v domačem okraju. V Črnomlju bodo ustanovili novo mladinsko kulturno-umetniško društvo, kulturno delo pa bodo povsod poživali, prav tako ljudsko tehniko in šport. V Črnomlju in Metliki bodo organizirali klube za konjski šport; pri tem jim bodo pomagali pripadniki naše armade.

V nov okrajni komite LMS je bilo na konferenci izvoljenih 25 mladincev in mladink.

Franc Grešak

„Zdaj pa še tegale stehatje“

Resnična zgodba o Rajerjevem Lojzu in Kirarjevem Francetu iz Dolenje vasi (KLO Smolenja vas) je kratka. Pred tednom dni sta pripeljala v Novo mesto voz z večjo obremenitvijo; blizu 300 kg sta imela obvezne oddaje, vendar sta hotela celo pri tej malenkosti prevariti oblast. 150 metrov pred »Ferličev« tehtnico ob Ljubljanski cesti je Lojze sredi mesta nenadoma postal zastan; zaril se je v seno na dno voza, dobrosrčni sosed France pa ga je, revčka, s senom dobro pokrnil. Pozimi se človek hitro prehladi.

Na tehtnici je Kirar kmalu opravil. Ze

je pogнал voz s tehtnice in se namenil proti skladišču, vendar pa je v tem trenutku, nebedigatreba, prineslo upravnika odkupnega podjetja. Malo je pobrskal po senu, privlekel na dan špehasti klobuk, za njim pa — o čudo! — »živo seno« v podobni Lojzeta Rajerja, ki je preplašeno in debelo mežikal v svetli zimski dan.

»Pa še tegale stehatje!...« je svetoval tehtničarju upravnik — in Lojze je v hipu zvedel, da tehta celih 83 kg. Da je živinska tehtnica precej točna, so obema špekulantoma nato potrdili še na postaji Narodne milice.

FIZKULTURA — SPORT — ŠAH

Plodno delo novomeških športnikov

Brez dvoma je bilo leto 1950 eno najbolj razgibanih obdobji povojnega novomeškega športnega ustvarjanja.

Neizpodbitno drži, da je stal upravni odbor 17. I. 1950 ob prevzemu celotnega dela pred mračnim obzorjem; bil je odvisen od lastne iznajdljivosti, pozitivnosti v delu, samozataje in od 212 din. Zavest, da je Novo mesto središče dolenjskega športnega dejstevanja, je prodira bojazen in oklevanje in kmalu se je pokazal uspeh. Potem, ko se je število registriranih članov pomnožilo od 112 na 722 in so vsi člani razen dijakov prešli nove izkaznice Športnega društva in vplačali celoletno članarino v skupnem znesku 40.000 din, potem ko so bile ustanovljene še štiri sekcije: namiznoteniška, plavalna, rokometna in kolesarska, uveden centralni delovodnik, skozi katerega je romalo preko 1000 spisov, izvršena zakonita registracija vseh sekcij, urejen register članov in končno izposlovana dotacija 70.000 din, je bila postavljena temeljna osnova in z njo storjeni prvi koraki smotrnega dela. S tako osnovo so posamezne sekcije ob podpori upravnega odbora začele brsteti zavestno, počasi z odbojko, preko košarkašev in nogometašev, lahkotletov in smučarjev do plavalne in namiznoteniške sekcije. Pričele so se prireditve lokalnega značaja, nadaljevale v prijateljskih srečanjih in končno prešla v prvenstvene tekme. V dobrih 6 mesecih je Novo mesto zaživelo. Imeli smo priliko videti v februarju smučarski dan, kasneje dan vodnih sportov, pred tem dvodnevno republiško tekmovanje mladincev in mladink v odbojki, nato zopet na-

stopajočo vrsto članov-odbojkašev, članic in mladink ter mladincev, nato zopet naše atlete, nogometaše v prvenstvenih, nogometaše-pionirje v prijateljskih srečanjih, naše plavalce in končno pink-ponkaše v medsebojnih srečanjih. Tu in tam uspehi, nekaj porazov — delo je rodilo sadove. Danes ima Novo mesto krepko člansko vrsto odbojkašev, ki se je lani uvrstila na drugo mesto v republiki, letos pa bo zastopala Dolenjsko v Zvezni ligi. Članice so v minutem letu dosegle lep napredek. Mladinke, katere so lani prvič tekmovale, so zasedle II. mesto v republiki in III. v državi. Močna mladinska in pionirska vrsta sta si postavili temeljno osnovo. Prav tako so naši dosedaj nepremagljivi pionirji-nogometaši dosegli zavirljiv napredek. Lep uspeh so dosegli atleti, ki so zavzeli sedmo mesto v republiški atletski ligi.

Ze samo dejstvo, da so člani nogometaši lani zasedli II. mesto v republiki, mladinke II. v republiki in III. v državi, da naši najmlajši nogometaši dosedaj še niso bili premagani, z diplomo nagrajeno organizacijsko delo mladinskega prvenstva in če k temu pridamo pridobitev administrativne osnove, vsekakor kaže razgibanost počet lanskega športnega ustvarjanja, ki je s svojo razgibanostjo dal Novemu mestu vsaj drobec prevojnega življenja v tehničnem pogledu, a v gotovi meri zadovoljiv napredek v moralno-političnem pogledu. To in pa vprašanje gospodarstva sta bili dve teži, ki sta bili skozi vse leto najbolj pereči. Na rekvizite se ni polagala tista važnost, ki je ne samo potrebna, temveč nujna za vsak tuj premet, prav tako ni bilo v zadosni meri poskrinjeno za kulturno-politični dvig novomeškega fizikulturnika. Morda je bila temu vzrok prenagla vzpametnost športnega življenja oziroma prehitri tempo razvijajočih se sportnih ugodov, vsekakor pa prenaporna odgovornost nekaterih sportnih funkcionarjev.

Za navedene okviro zajete športne momente, uspehe in neuspehe je potrebno dati vse priznanje najzaslužnejšim članom društva, tovaršem Urhu Raku, Pericu Lučkovi, Klemenčiču Jožetu, Puckotu Francu, Gionarju Jožetu in ostalim, ki so zrtvovali vse svoje sile za cilj lepsi procvet športne delavnosti. Vsi imenovani in poleg njih se 30 ostalih so prejeli za svoje delo častna priznanja z nagradami, ki jim bodo v bodoči za nadaljnjo nesebično pozrtvovalnost.

Potem ko je bil izglasovan novi odbor, sprejet letni proračun in pian dela, je tovarši sekretar v zaključnem govoru pozval novoizvoljeni odbor, naj v letosnjem letu zastavi vse svoje sile, da bo končno dolenjska metropola dosegla športno visino, ki jo upravičeno zasluži. —ho—

Novo športno društvo v Kočevju

V nedeljo 29. januarja so imeli v Kočevju občni zbor novega športnega društva »Triglava«. To športno društvo naj bi zajelo v fizikulturno življenje vse člane muce in notranje uprave, pa tudi ostale tovariše, ki še niso vključeni v kakem športnem društvu. »Triglava« ima predvsem take sekcije, ki jih ostaja športna društva v Kočevju iz tega ali onega vzroka nimajo.

Občni zbor je vodil poverjenik za notranje zadeve pri OLO tov. Maver. Po vsestranskem in plodnem razpravljanju ter pretresu društvenih pravil je bil izvoljen odbor, ki si je zadal precej pester in bogat program raznih tekmovalnih srečanj in prireditev z domačimi in okoliškimi društvi. Zastopniki športnih društev so sprejeli napovedano tekmovanje in kaže, da bo fizikulturna sezona močno živahna, za kar pripada velika zasluga prav novoustanovljenemu »Triglavu«. —ko.

POPRAVEK

Po naknadnih ugotovitvah popravljamo odstavek: »Nikomur ne damo naše ljudske države!« v zbirnem članku o drugem ljudskem posojilu, ki je bil objavljen lani dne 30. IX. Zaradi netočnih podatkov je izzvenela opazka o delu aktivista Franca Lavriča iz Zuzemberka tako, kakor da bi tov. Lavrič ne imel resnega namena razložiti ljudem v suhokranjskih vaseh pomen drugega ljudskega posojila. Ugotavljamo, da se je tov. Lavrič pri svojem delu v Lipju in Gradencu resno potrudil in dosegel lepe uspehe. K ličkanju koruze pa je odšel kot aktivist prav zato, ker so bili pri delu zbrani ljudje, s katerimi se je pomenil o ljudskem posojilu.

ŽE VESTE?

Trebanjecem pa čast! Na moč cenijo zgodovino, saj imajo še vedno Prosvetni dom in Hranilnico. Pa tudi v novomeškem okraju ljubijo spomine na rajno kraljevino. Na številnih deskah še zmerom piše »občina«.

So pa v Trebnjem tudi moderni, le priznamo. Njihovo gostinsko podjetje nosi zveneči naslov »Putnik«. Trebnje sicer stoji tam, kakor prej, samo nekateri »nazivodajalci« so ušli iz dežele Kranjske, sicer bi vedeli, da se po slovensko reče Putnik. Ali pa se hočejo enačiti s »Putnikom«, ki pa ni trebanjska ustanova, pač pa splošno jugoslovansko podjetje za promet z vzornim poslovanjem, kar za trebanjskega »Putnika« še zdaleč ne velja. Naj se najde usmiljena roka in tisti u spremini v o. Cemu naj bi se ravno Trebanjci blamirali z neznanjem slovensčine?

Trebanjci so veseli, ker jim bo po dolgem času SKUD le zaigral. Dali bodo »Milkovo Zalo«. Manj so pa veseli, celo sram jih je, ker je pred vrati Doma ljudske prosvete zbirališče za smeti in odpadke. Vrle gospodinje — kaj če bi zanesle smeti nekaj metrov dalje. Prostor pred domom bi bil tako čeden in higienski, očitki na vaš račun bi pa odpadli.

Kočevske natakariče v mestnih gostinskih podjetjih so prav brhke. Se bolj te pa presenetijo s čudno postrežbo pod geslom: Postreži si sam! Dobiš blok, se preiivaš, spet čakaš pred točno mizo in morda le kako ujameš pijačo. Natakariče, da bi si z delom ne uničile svoje brhkosti, pobirajo le prazne kozarce, oziroma postrežejo samo goste, ki so jim »pri srcu«. Ne vznemirjaj jih pa nikar, kajti...

Ureja uredniški odbor. — Odgovorni urednik Tone Gošnik. — Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Kapucinski trg 3. — Telefon uredništva št. 7. — Tekoči račun pri Komunalni banki v Novem mestu št. 616-1-90-603-1. — Letna naročnina 150 din, polletna 75 din. — Tiska tiskarna »Slovenskega poročevalca« v Ljubljani.

PIŠEJO NAM

KAJ JE S PLANINSKO KOCO NA MIRNI GORI?

V osvobodilni vojni je bila planinska kočna na Mirni gori v Beli krajini močno poškodovana. V vseh letih po osvoboditvi pa se ni še zaktiviziralo delo v Planinskem društvu v Črnomlju oziroma v Semiču, ki sta obstajali pred vojno. Da bi kočna na Mirni gori ne razpadla, je nujno potrebno, da se v Črnomlju ustanovi planinsko društvo, ki si bo zadalo za eno najvažnejših nalog, ponovno urediti planinski dom na Mirni gori. Zanimanja za to delo ne bo težko vzbuditi, saj je danes na črnomeljski popolni gimnaziji kader dijaštva, ki se zanima za ljudsko tehniko in šport, le s pravilnim vplivanjem ga je treba pridobiti za akcijo, ki bo v čast in ugled tujskemu prometu Bele krajine. —c.

LEPA PRIDOBITEV BELOKRANJSKEGA MUZEJA

Belokranjski muzej, ki se ustanavlja že dve leti v Metliki, kjer bo imel tudi svoje razstavne prostore, je za svoj lapidarij, nameščen v opuščeni podružnični cerkvi sv. Martina v Metliki pridobil tri kamnite renesančne epitafe, ki so bili prepeljani na pobudo predsednika muzejskega društva v Metliki, prof. in književnika Jožeta Dularja, v metliški lapidarij iz grajske kapele na Krupi. Kapela na Krupi, ki je po svoji arhitekturi nepomembna, razpada. —c.

HRIPA IN OSPICE V ČRNOMELJSKEM OKRAJU

V Beli krajini je pričela zadnji čas razsajati hripa, med otroci pa ospice. Zaradi številnih obolenj po ospicah je bil v zadnjem času tudi šolski obisk zelo slab, šola v Gradacu pa je morala celo prenehati s poukom, da bi se epidemija ospic ne razširila še v sosednje vasi. Ob tej priliki se je pokazalo, da nikakor ne zadostujejo za vso Belo krajino samo trije zdravniki. Mreža zdravstvenih ambulant po Beli krajini je danes že precej gosta, potrebno pa bo ustanoviti še nekaj ambulant, kjer bodo ljudje dobili prvo zdravniško pomoč. Za sedaj bi bila najbolj potrebna ustanovitev zdravstvene ambulante v Gradacu, ki bi služila ljudstvu krajevnih ljudskih odborov Gradac, Podzemelj in Griblje. Svet za zdravstvo in socialno politiko pri OLO v Črnomlju naj bi o tem razmišljaj, saj je Gradac pred leti že imel zdravstveno ambulanto, a je bila iz nerazumljivih vzrokov ukinjena. S tem, da bi gradaška zdravstvena ambulanta nudila prvo pomoč ljudem iz najmanj 25 vasi, bi bila Zdravstvena doma v Črnomlju in Metliki občutno razbremenjena, le trem zdravnikom v Beli krajini pa delo olajšano.

TO SO BILI GOSPODARJI!

Po osvoboditvi je bila v Zuzemberku usta. novljena tehnična baza, ki naj bi s pomočjo v vojni prizadetih obnovila in popravila poškodovana naselja. Baza si je uredila tudi lastni peskokop, ki ga je po ukinitvi baze prevzel KLO Smihel. Ta KLO je začel dobro vpeljani peskokop upravljati skrajno malomarno in slabo, brez knjigovodstva in nadzorstva nad delavci. Predsednik KLO Smihel

je nosil vse blagajniško poslovanje kar v žepu, prav tako tudi denar, kolikor ga je bilo, ker je polno neizterjanih računov. Kontrolna komisija mora pač vso zadevo temeljito prerešati.

Julija 1950 je prevzel peskokop knjigovodski center pri krajevnih podjetjih v Zuzemberku; seveda ni bilo nobenih računskih knjig ne kopij računov, gotovine pa le 3710 din. Dasi je bil peskokop v prometu že leta 1948, delavci do julija 1950 niso prejeli otroških doklad in niso bili socialno zavarovani. Da je bil promet v letih, ko ni denarnega ne blagovnega pregleda, zelo velik, pričajo sledeče številke: od julija 1950 pa do konca leta je bilo prometa v peskokopu v vrednosti 605.005 din, s 60.328 din čistega dobička.

Ob tej visoki številki šestmesečnega poslovanja se človek začudeno vpraša, kam je šel denar prejšnjih gospodarjev peskokopa, to se pravi, kako je vodil podjetje KLO Smihel. Če bi se bili zavedali važnosti in donosnosti peskokopa, bi bili v KLO Smihel s pametnim in poštenim gospodarjenjem lahko marsikaj naredili za skupno blaginjo občanov. S. Hotko.

ZASČITENI SPOMENIKI V BELI KRAJINI

Zavod za varstvo etnografsko pomembnih spomenikov v Ljubljani je zaščetil Zalčevo hišo na Sinjem vrhu v Beli krajini (lastnik hiše je Peter Zalec, posestnik na Sinjem vrhu št. 67, p. Vinica). Zaščito te hiše je narekovala etnografska pomembnost v gradnji hiše, ki v arhitektonskem oziru izkazuje vse tipične lastnosti gradnje belokranjskih hiš v preteklosti.

V kratkem pa bo Zavod izdal odločbo o varstvu in zaščiti Lovšinove hiše na Vinici, v kateri se je rodil pesnik Oton Zupancič. c.

KAJ DELA »ODPAD« V BELI KRAJINI

V Črnomlju je bila pred dobrim letom ustanovljena podružnica »Odpada«. Vodja »Odpada« je takoj po ustanovitvi obiskal šole v Beli krajini in apeliral na šolsko mladino, naj zbira staro železo, razbito steklo, papir, kosti, tunje itd., skratka vse, kar se še more uporabiti v naši industriji. Pionirji belokranjskih šol so se zavezali, da bodo sodelovali pri zbiranju navedenih predmetov. Ponekod so se z vneto vrgli na delo in danes je po raznih šolskih kletah zbrano že mnogo materiala, ki bi ga bilo potrebno prepeljati na zbirno mesto. Kaj dela sedaj »Odpad« v Črnomlju? Ali vodji tega podjetja zares ne uspe, organizirati krožno vožnjo s kamionom po Beli krajini ter vsaj po šolah zbrati ves material, ki je danes v napotje v šolskih kletah? —c.

MALI OGLASI

Recelj Slavko kot lastnik vseh premičnin in nepremičnin posestva in hiše v Novem mestu, Zagrebška cesta, svarim vsakogar pred nakupom kakih premičnin, zlasti pa lesa iz mojega gozda pred nakupom od Ivana Reclja-Zana, mojega brata, ki ni upravičen ali pooblaščen za prodajo mojih premičnin ali lesa iz mojega gozda in izjavljam, da je vsaka taka prodaja neveljavna. — Recelj Slavko.